

Voorzitter, collega-raadsleden, inwoners.

'Gelukkig in Renkum' is deze raadsperiode het motto van GroenLinks. Psycholoog Abraham Maslow heeft een geluks-piramide vormgegeven, misschien ken je die wel. In de basis van deze piramide liggen de fysieke basisbehoeften zoals eten, kleren en onderdak. In de laag er boven de bestaanszekerheden; gezondheid, veiligheid en inkomen. In de lagen daar weer boven de dingen die betekenis geven aan je leven, zoals relaties met anderen.

Als overheid spelen we een belangrijke rol in de onderste twee lagen; basisbehoeften en bestaanszekerheden. Helaas hebben we de afgelopen jaren in deze lagen juist veel gaten geslagen. We zijn de strengste schuldeiser. We subsidiëren en faciliteren de fossiele economie die mens en milieu ziek maakt. We stellen geld verdienen aan huizen boven het recht om te wonen.

Ik zeg 'we', want de overheid, dat zijn ook wij, in Renkum. Ook wij kunnen in Renkum op al deze onderwerpen verbeteren. Hoe? Daar wil ik drie onderwerpen uitlichten.

Klimaat

De leiders van de wereld zijn op dit moment bij elkaar in Glasgow om over het klimaat te praten. Er is steeds meer overeenstemming over de doelen, maar het ontbreekt vaak nog aan concrete maatregelen om die te halen. 'Turn ambition into action' is dan ook een van de opdrachten in Glasgow. Dit geldt ook voor Renkum.

Het rijk heeft nieuwe incidentele klimaatgelden aangekondigd om gemeenten te stimuleren. Laten we die, als het komt, voor 100% gebruiken waar ze voor bedoeld zijn: uitvoering van klimaatbeleid. Graag een toezegging van het college hierop.

Verduurzaming kost geld. Een schoolgebouw kost meer, als je het gasloos verwarmt, bijvoorbeeld. Een bouwproject brengt minder winst op als je investeert in nul-op-de-meter woningen wilt. Wat wel eens vergeten wordt, is dat hetzelfde geldt voor ander beleid. Een veilige spooronderdoorgang kost miljoenen en de omwonenden zijn het niet eens over de inrichting. Maar we accepteren dat nadeel, omdat we het doel voor ogen houden. En dat is ook nodig bij duurzame keuzes. Het doel is: een klimaatrechtvaardig Renkum.

Wat kunnen we als gemeente doen? We moeten de wijkinitiatieven ondersteunen met een koepelorganisatie die verbindt, inspireert en ontzorgt. Woningeigenaren en bedrijven helpen en stimuleren, met warmtescans en gratis advies. Serieus werk maken van de warmtetransitie, want op dit moment betalen de kleinste schouders de hoogste gasrekening. 'Working together to deliver', zoals ze in Glasgow zeggen.

In de begroting zien we vanaf 2023 een stijging van het budget voor klimaataanpak, maar in 2022 zit een gek dal. Onbegrijpelijk, als we onze eigen doelen, die van de regio en die van de landelijke regering willen halen. GroenLinks stelt in een amendement voor om het klimaatbudget voor 2022 op het peil van 2021 te houden. Daarvoor wordt 53K van het begrotingsresultaat aan het budget toegevoegd.

Dat is minder dan in 2020, '23 en '24, omdat we ook zien dat anders de sluitende begroting in gevaar komt.

Wonen

We zitten in een wooncrisis. Landelijk én lokaal. We hebben als raad al besloten betaalbaarder te bouwen voor starters, jongeren en voor senioren ivm doorstroming. In de begroting lezen we als doelstelling: 'We verhogen de opbrengst van gemeentelijke bouwlocaties'. Een wens die heel begrijpelijk is, omdat we elke cent kunnen gebruiken. Maar wat zijn de gemeentelijke doelen op het gebied van grond en wonen: het huisvesten van onze inwoners of geld verdienen? Het is een illusie te denken dat we zowel inhoudelijke als financiële doelen kunnen nastreven zonder dat het negatief effect op elkaar heeft. GroenLinks vindt dat we moeten kiezen. Woonbeleid gaat over wonen, en niet over het dempen van de financiële put die Renkum is geworden dankzij rijksbeleid.

Wij vinden dat er een pro-actiever beleid moet komen op woningen splitsen en het tijdelijk bewonen van leegstaande winkel- en bedrijfspanden. Want 90% van de Renkumse inwoners wil geen grootschalige bouw in het buitengebied. GroenLinks wil dat ook niet. En met meer betaalbare woningen binnen de bebouwde kom en hervormingen op de woningmarkt, is dat ook helemaal niet nodig.

Een focus op geld verdienen heeft ons deze wooncrisis in geholpen en zal zeker niet de oplossing zijn om eruit te komen. Twee stappen zetten we in deze raad: de motie Zelfbewoningsplicht op nieuwbouw en bestaande bouw en de motie Verstedelijkingsstrategie die aandringt op hervormingen op de woningmarkt.

Natuur

Het groen is een bron van geluk voor onze inwoners en bezoekers. Natuur is niet alleen leuk om een wandelingetje te maken, maar ook een vitaal onderdeel van de gezondheid van onszelf, ons eten en onze aarde. De biodiversiteit holt nog steeds achteruit. Op dit moment zitten we in de verdedigingsstand. Dat is goed, landschap en natuur hebben onze bescherming nodig. Maar de status quo behouden is niet genoeg. GroenLinks wil vooruit. Herstellen wat we afgelopen decennia ingeleverd hebben aan biodiversiteit. Door grotere stappen te zetten in de omslag van ons openbaar groen. Van kale gazons en saaie prikkeldruifjes naar bloeiend, soortenrijk groen.

In 2025 zou Renkum geen enkel strakgemaaid veld meer hoeven hebben, behalve om op te sporten. En de natuur maakt gelukkig, maar we moeten haar niet kapotgenieten. Dus bescherming tegen menselijke drukte hoort daar ook bij. In de recreatiezonering zijn we dat gesprek gestart.

Daarnaast moeten we natuur gaan toevoegen op de plaatsen waar dat het meest waardevol is. Een voorbeeld is het Renkums en Heelsums beekdal. Een gebied waar al veel goeds gedaan is, maar wat niet klaar is. In juni namen we als raad unaniem een motie aan over vooruitgang en verdere ontwikkeling van het gebied. Er is nog veel te doen. Wij waarderen de vele betrokken en deskundige inwoners die hiermee bezig zijn, waardoor dit een steeds rijker en biodiverser natuurgebied wordt.

Slot

Het is nodig dat wij als overheid de basisbehoeften en bestaanszekerheden van onze inwoners op de eerste plaats zetten in ons beleid. Een dak boven je hoofd, geld om je gasrekening te kunnen betalen en een leefbare aarde horen daarbij. Daar zet GroenLinks zich voor in.